

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 21 Μαρτίου 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 88

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΜΟΙΡΩΝ

Τους Θεούς ἄς φοβάται
τ' ἀνθρώπινο γένος !
Κρατοῦνε σ' αἰώνια
τὴ δύναμι χέρια,
Καθὼς τοὺς ἀρέσει
μ' αὐτὴ κυβερτοῦν.

Διπλᾶ ἄς τοὺς φοβάται
ψηλὰ ὅποιον ὑψώσουν !
Σὲ βράχους καὶ νέφη
τραπέζια προσμένουν
μ' δλόχρυσους θρόνους.

Διχόνοια ἂν ἐρθῆ,
αἰσχρὰ οἱ καλεσμένουν
γκρεμίζονται κάτω
'ς τὰ βράθη τῆς νύχτας
καὶ μάταια προσμένει
δεμένοι 'ς τὰ σκόπη,
μὰ δίκαια κρίσι.

Μὰ αὐτοὶ σὲ τραπέζια
χρυσὰ καθισμένοι
αἰώνια γιορτάζουν.
'Απ' ἴδινα πηγαίνου
βουνὸ 'ς τᾶλλο πέρα
καὶ κάτω ἀπ' τὰ βύθη
ἢ πνοὴ τῶν πνιγμένων
Τιτάνων τοὺς φθάνει
σὰ μῦθο θυσίας,
ἀνάλαφρο νέφος.

Γυροῦν οἱ δεσπότες
τὸ ἔλεο μάτι
ἀπ' ὄλο τὸ γένος.
Δὲ θέλουν 'ς τὸ ἐγγόνι
νὰ ἰδοῦνε τὴν ἴδια
μορφή τοῦ προγόνου
ποῦ ἀγάπησαν πρῶν.

Αὐτὰ οἱ Μοῖρες ψάλλουν
: " ἀκούει ὁ ἐξόριστος
'ς τὰ μαῦρα τὰ σπήλαια,
ὁ γέρος θυμᾶται
παιδιά του κ' ἐγγόνια
καὶ σσεῖ τὸ κεφάλι.

(Ἀπὸ τὴν α' Ἰριγένεια» τοῦ Γκαίτε—Μετάφραση Κ. Χατζοπούλου).

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

Ι. Γ. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΧΑΪΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ἐνόμιζα, καὶ ἐξακολουθῶ νὰ νομίζω, πῶς μπορεῖ κανεὶς στὴ γλῶσσά νὰ εἶναι ὀπαδὸς τῆς σχολαστικῆς παραδόσης, καὶ ὁμως νὰ εἶναι λογικὸς ἀνθρώπος. Γιατὶ ἡ συνήθεια καὶ ἡ ἀνατροφή, ἔχουν μεγάλη δύναμη καὶ δὲν εἶναι τοῦ καθενὸς νὰ μπορέσῃ νὰ πετάξῃ τὸ ζυγὸ τους. Χρειαζέται κάτι παραπάνω ἀπὸ τὴν κοινὴ λογικὴ, χρειάζεται ἐκτός ἀπὸ κάποιο συνδυασμὸ περιστάσεων, μὲν γέννημένο ἐλεύθερο, μὲν πού ζητάει δικούς του δρόμους γιὰ τὴν ἀλήθεια, ἀντὶ νὰ ἀκολουθῆ μονάχα ἐκείνους ποῦ τοῦ δείξαν.

Εἶναι ὁμως καὶ μερικοί, ποῦ δὲν τοὺς λείπει μονάχα αὐτὸ τὸ μυαλὸ τὸ ἐπαναστατικὸ, παρὰ τοὺς λείπει καὶ ἡ κοινὴ λογικὴ, καὶ σύμπτωση αὐτοὶ νὰ παρουσιάζονται συνήθως ὡς πρωτοπαλλῆκαρα τοῦ κόμματος τῶν ἀρχαῖστων. Οἱ τέτοιοι μὲ τὰ παραπατήματά τους ἐξευτελίζουν τὴν ἰδέα ποῦ ἀνάλαβαν νὰ ὑπερασπίσουν, κ' ἔτσι μὲς εὐκολύνουν ἑμᾶς πολὺ στὸν ἱερὸν ἀγῶνα ὅπου ριχτήκαμε γιὰ νὰ λυτρώ-

σομε τὸ ἔθνος ἀπ' τὴν ἀλυσίδες τοῦ δασκαλισμοῦ. Λοιπὸν οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ γίνονται ἀθελὰ βοήθει μας. Γι' αὐτὸ τοὺς χρωστοῦμε κάπως εὐγνωμοσύνη, καὶ ἀπορῶ πῶς οἱ ὁμόφρονοι δὲν καταλαβαίνουν τί ζημιά τοὺς γίνετα ἀπ' αὐτούς, καὶ δε βγαίνουν ἐρῶτα κοφτὰ νὰ τοὺς παλεμήσουν, νὰ τοὺς ἐπιβάλουν σιωπὴ, νὰ τοὺς ἀποκηρύξουν, γιὰ νὰ καταλάβῃ ὁ κόσμος πῶς δὲν ἀποτελεῖται ὄλο τους τὸ κόμμα ἀπὸ λειψὰ μυαλά.

Ἄν ὁ κ. Μιστριώτης στὸν περίφημο λόγο του περιορίζονταν νὰ πῆ πῶς οἱ ὀπαδοὶ τῆς δημοτικῆς ἀκολουθοῦν μιὰ πλανεμένη ἰδέα, πῶς εἶναι πλανεμένη γι' αὐτὸν καὶ αὐτὸν τὸ λόγο, θὰ ἔμενε στὸ ἐπίπεδο τῆς κοινῆς λογικῆς. Γιὰ νὰ πῆ ὁμως πῶς ὁ Ψυχάρης εἶναι νεανίσκος ἀγράμματος καὶ πῶς ὁ Krumbacher συνεννοεῖται μὲ τὴ Ρωσσία γιὰ νὰ μὲς καταστρέψουν, γιὰ νὰ φύγῃ δηλ. ἀπ' τὴν κοινὴ λογικὴ, πόσους ἄρα γιὰ λογικοὺς ἀνθρώπους δὲν ἔχασε ἀπ' τὸ κόμμα του;

Πολλοὶ εἶναι εὐτυχῶς οἱ ρητορες καὶ οἱ ἀρθρογράφοι ποῦ ἐργάστηκαν μὲ τὸν ἴδιον τρόπο γιὰ τὴν πρόοδο τῆς δημοτικῆς. Ἐνας ἀπ' αὐτούς, γιὰ νὰ περιοριστῶ στους πρῶ φρέσκους, στὰ τελευταῖα φύλλα τῆς «Πινακοθήκης» κεραυνοβολεῖ ἀλύπητα τοὺς ὀπαδοὺς τῆς δημοτικῆς, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ διαλύει κάθε ὑπόλοιπο ἀμφιβολίας ποῦ θὰ ὑπῆρχε μέσα στὴ ψυχὴ τοῦ ἀναγνώστη γιὰ τὸ δίκαιο τῶν δημοτικιστῶν. Τώρα, πῶς καταφέρνει μαζὶ τὰ δύο αὐτὰ πράγματα, αὐτὸ εἶναι τέχνη δική του· θὰ τὸ ἰδῆτε ὅταν διαβάσετε τὸ ἀρθρο, καὶ σὰς συστήνω νὰ μὴ χάσετε τὴν εὐκαιρία.

Τὸ ἴδιο κάμνει ἕνας ἄλλος ποῦ κόμποσον καιρὸ τώρα κρούει τὸν κίνδυνον (sic) στὸν «Ταχυδρόμο τῆς Ἀνατολῆς». Ἐχάσει τὸν κώδωνα στὸ σπῆτι του καὶ κρούει μονάχα τὸν κίνδυνον, καὶ μὲς τὸ ξαναλέει παρακάτω, γιὰ νὰ καταλάβουμε καλὰ πῶς δὲν εἶναι τυπωγραφικὸ λάθος, καὶ πῶς ἡ καθαρεύουσα μαθαίνει τοὺς ἀνθρώπους νὰ ΠΑΡΑΚΡΟΥΟΥΝ, γιὰτὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ λέξεις καὶ ὄχι ἀπὸ νοήματα.

Ὁ διορισμὸς τοῦ κ. Ψυχάρη στὴ Σχολὴ τῶν Ἀνατολικῶν Γλωσσῶν, ἡ τιμὴ αὐτῆ ποῦ ἀπένειμε στὸν εὐγενῆ ἐργάτη τῆς Ἀλήθειας ἢ δικαιοσύνης τῆς γαλλικῆς Ἐπιστήμης, γιὰ πόσους ἀνθρώπους δὲν ἔγινε ἀφορμὴ νὰ φύγουν ἀπ' τὸ ἐπίπεδο τῆς κοινῆς λογικῆς. Στὴν ἀρχὴ διαψεύσεις ἀκούστηκαν. Ἄμα χάθηκε ἡ ἐλπίδα πῶς θὰ ἦταν ψέμμα, τὸ γύρισαν στὴς διαμαρτυρίες, πῶς πρέπει ἡ Κυβέρνησή μας νὰ ἐπέμβῃ φιλικῶς (καλωσύνη τους!) κοντὰ στὴ Γαλλικὴ Κυβέρνηση γιὰ νὰ ἀκυρώσῃ τὴν ἐκλογή, γιὰτὶ ὁ Ψυχάρης δὲν ξέρει ἑλληνικὰ καὶ τὰ ἑλληνικὰ ποῦ διδάσκει στοὺς Γάλλους εἶναι ψεύτικα.

Ἐπερβάνει τὴ δύναμή μου νὰ προχωρηθῶ τὴν κομικτὴ ὕψη τοῦ ζητήματος. Ἐνας Μολιέρος, ἂν